Program dożynek 2009

13^{30} – zbiórka przed Urzędem Gminy – przemarsz delegacji z wieńcami i orkiestrą na Plac Dożynkowy
14^{00} – msza święta w intencji rolników sprawowana przez Jego Ekscelencję ks. Biskupa Józefa Zawitkowskiego
15^{30} – obrzęd dzielenia chlebem dożynkowym
16^{00} – przegląd folkloru opoczyńskiego:
– zespół „Mateuski”
– zespół „Polne kwiaty”
– zespół „Znad Drzewiczki”
– kapela ludowa z Tychowa Starego (kieleckie)
– konkurs tańca ludowego
18^{00} – zespół „Buenos Amigos” (muzyka latynoamerykańska)
19^{30} – zespół Bayer Full
21^{00} – pokaz sztucznych ogni
21^{15} – zabawa taneczna przy muzyce zespołu „Dobrodziejki” z Odrzywołu
1^{00} – (poniedziałek) zakończenie

Imprezy towarzyszące:

– pokaz garncarstwa staropolskiego
– stół produktów regionalnych: degustacja domowych wyrobów wędliniarskich, obwarzanków odrzywolskich i dań tradycyjnych

Przew. Rady Gminy
Wójt Gminy Odrzywół

KALENDARZ IMPREZ NA 2009 r.

- **Dożynki Gminne**
  Data – 30 sierpnia 2009 r.
  Organizator – Urząd Gminy i Gminna Biblioteka Publiczna
- **X–lecie utworzenia Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Odrzywole**
  Data – wrzesień 2009 r.
  Organizator – Publiczne Gimnazjum
- **XXX rocznica nadania Szkole Podstawowej w Odrzywole imienia Bohaterów Westerplatte oraz ufundowania sztandaru**
  Data – wrzesień 2009 r.
  Organizator – PSP Odrzywół
- **Msza i modlitwa za poległych powstańców 1863 r. w Ossie**
  Data – 8 listopada 2009 r.
  Organizator – Parafia i Urząd Gminy
- **Obchody Święta Niepodległości**
  Data – 11 listopada 2009 r.
  Organizator – Urząd Gminy
- **Biegi Niepodległości**
  Data – listopad 2009 r.
  Organizator – Gminna Rada Sportu

Urząd Gminy w Odrzywole

Nasza Ziemia Odrzywolska

Wydawca: Gmina Odrzywół/ Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Ziemi Odrzywolskiej
Druk: Urząd Gminy w Odrzywole
Skład komputerowy: Stefan Kowal
Adres: ul. Warszawska 53, 26-425 Odrzywół
tel.: (048) 67-16-350,
e-mail: tkozo@wp.pl
Internet: www.odrzywol.ug.gov.pl
Redaktor Naczelny: Bogumiła Stępień
Stali współpracownicy: Jolanta Chochoł, Andrzej Gapys, Bożena Kmieciak, Celina Pogorzała, Andrzej Tomczyk, Bożena Wielgus, Zofia Wiktorowicz, Lucyna Zając
Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania tekstów, adiustacji materiałów i zmiany tytułów

Egzemplarz bezpłatny

Urząd Gminy w Odrzywole/Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Ziemi Odrzywolskiej

W NUMERZE:

❖ Dzieje Odrzywołu (cz. I) wraz z dokumentem lokacyjnym Wysokina/ Odrzywołu – str. 2 - 9 ❖ Wspomnienie o Ojcu Janie Bartosie – str. 10-11 ❖ Arcybiskup Zygmunt Zimowski honorowym obywatelem Gminy Odrzywół – str. 11 ❖ Otwarcie Przedszkola w Odrzywole – str. 11 ❖ Szlak rowerowy w Gminie Odrzywół – str. 12 ❖ Rozbudowa sieci kalizacyjnej w Odrzywole – str. 12 ❖ Gmina nie dowiezie – str. 13 ❖ Międzygminne stowarzyszenie "Wszyscy razem" rozpoczyna działalność – str. 13 ❖ Regionalny przegląd orkiestr dętych – str. 13 ❖ Obszary NATURA 2000 źródłem kłopotów dla rolników – str. 14 ❖ „Biała niedziela” w Odrzywole – str. 14 ❖ III rocznica powstanie Szkolnego Zespołu Ludowego “Polne Kwiaty” – str. 15 ❖ Turniej piłkarski o Puchar Gminy Odrzywół – str. 16 ❖ Akademia Misia Ratownika w PSP w Odrzywole – str. 16 ❖ Stosy sobótkowe i wianki – str. 17 ❖ Z tradycją I folklorem w Kamiennej Woli – str. 18 ❖ KGW z Kamiennej Woli z wizytą u Bugajanek – str. 18 ❖ Z bibliotecznej półki – “Opowieści przydrożnych kapliczek” – str. 19 ❖ Niedziela z operetką – str. 19 ❖ Kalendarz imprez 2009 – str. 20 ❖ Program dożynek 2009 – str. 20

Szanowni Czytelnicy!

Oddajemy do rąk Państwa pierwszy (1/2009) numer kwartalnika „Nasza Ziemia Odrzywolska”, który będzie wydawany przez nowo powstałe Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Ziemi Odrzywolskiej.

Chcemy w nim promować „Naszą Małą Ojczyznę”, nasz region. Pragniemy pokazać, że w takiej małej gminie jak nasza, obok spraw codziennych, dzieją się sprawy, ważne i warte odnotowania. Chcemy zainteresować Państwa historią naszej gminy, jej tradycjami, kulturą i przyrodą. Chcemy wspominać ludzi, którzy sławią nasz region, którzy są naszą chlubą, i o których nigdy nie wolno nam zapomnieć.

Mamy nadzieję, że kwartalnik nasz będzie gościł w Państwa domach, a o sprawach w nim poruszanych będziemy ze sobą rozmawiać.

Jeżeli macie Państwo informacje, zdjęcia, dokumenty itp., które można wykorzystać, prosimy o ich udostępnianie. Zapraszamy również do pisania własnych artykułów – ciekawe z pewnością zostaną umieszczone na łamach kwartalnika (dane kontaktowe znajdują się w metryczce na ostatniej stronie).

Bo dla nas:

”Odrzywolska ziemia
Najlepsza na świecie
Tu żeśmy wzrastali, jako małe dzieci.
Tu chcemy dokończyć, życia swego dni.
Bo tu jest najpiękniej,
Bo tu las, łąka, rzeka, miłość, rodzina i my.”

Pierwszy numer kwartalnika poświęciliśmy w znacznej części historii miasta Odrzywół, którego 590 rocznicę powstania niedawno obchodziliśmy.

Kwartalnik będzie wydawany przy pomocy technicznej Urzędu Gminy w Odrzywole.

Przyjemnej lektury życzą

Redakcja kwartalnika oraz członkowie Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego Ziemi Odrzywolskiej

DZIEJE ODRZYWOŁU

OD JEGO POCZĄTKÓW DO 1939 ROKU

Niedziela z Operetką

W niedzielę 26.lipca 2009 roku o godz. 15-tej w Sali Konferencyjnej Urzędu Gminy w Odrzywole odbyły się III spotkania z muzyką operową i operetkową. Zebranych uczestników powitała Kierownik Gminnej Biblioteki Publicznej w Odrzywole **Bogumiła Stępień** mówiąc: „choć to nie Mediolan, ale zapewniam Państwa, że nasi artyści swoim śpiewem sprawią, że choć przez chwilę poczujemy się jak w Mediolańskim teatrze La Scala". I chyba te słowa się sprawdziły..?

Przez zaczarowany świat muzyki poprowadziła uczestników spotkania Pani **Wanda Bargiełowska - Bargeyłło**. Artyści w osobach: **Anna Kutkowska - Kass**, **Hanna Zdunek**, **Mirosław Starz**, **Wanda Bargiełowska - Bargeyłło**, akompaniament **Robert Morawski** wykonywali utwory muzyki klasycznej: Mozarta, Pucciniego, Czajkowskiego, Straussa. Soliści zakończyli swój występ hiszpańska pieśnią Webera w polskim tłumaczeniu „Żegnajcie przyjaciele".

Muzyka, jaką prezentowali artyści to muzyka z „najwyższej półki" jak powiedziała Pani Wanda Bargiełowska. Cieszymy się, że muzyka klasyczna zyskuje sobie coraz więcej sympatyków. Dziękując artystom za wspaniałe doznania artystyczne mówimy: „Do zobaczenia". **(BS)**

Z biblioteczn ej półki

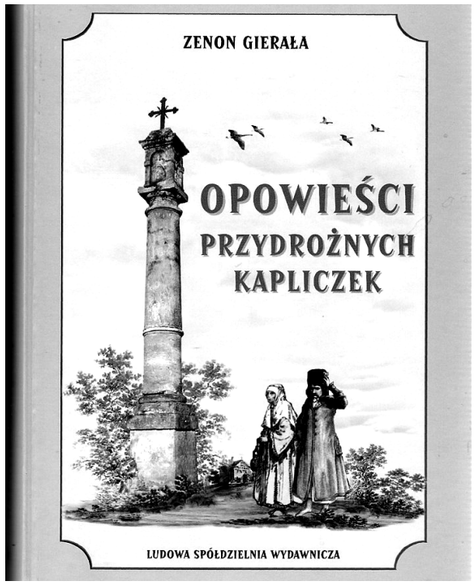

W sercu gorącego lata zachęcam do sięgnięcia na biblioteczną półkę, a tam znajduje się nowa książka radomskiego pisarza, regionalisty i pedagoga Zenona Gierały „Opowieści przydrożnych kapliczek". Pisarz sięgnął do tematu małej ojczyzny i opisał kapliczki, krzyże oraz pozostałości zamków regionu radomskiego.

Z naszej gminy Odrzywół opisał aż 4 miejsca: kapliczkę w Jelonku w opowieści „Batog ekonoma", kapliczkę w Stanisławowie w opowieści „Kuba Kulawiec", kapliczkę w Ossie w opowieści „Śmierć lub zwycięstwo" oraz krzyż w Odrzywole w opowieści „Za lepszą Polskę". W książce znajdziemy także opowieści z miejscowości: Drzewica, Błotnica, Poświętne, Skrzyńsko, Borowina i wiele innych znanych nam dobrze okolic. Książkę wydała Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza w Warszawie. Zadziwiające ilustracje, wspaniałe opisy i znane miejsca sprawiają, że książkę czyta się świetnie. Jest to książka dla każdego.

Pisarz jest nam znany z książki „Baśnie i legendy Ziemi Radomskiej", ale nie tylko, w 2006 roku Biblioteka zorganizowała 2 spotkania autorskie z pisarzem dla uczniów Szkoły Podstawowej i Gimnazjum Publicznego w Odrzywole.

Na okoliczność wydania tej książki też planujemy jesienią zorganizować spotkanie z panem Zenonem Gierałą.

Bogumiła Stępień

Z tradycją i folklorem w Kamiennej Woli

W dniu 30 maja b.r. panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Kamiennej Woli wraz z Gminną Biblioteka Publiczną i Urzędem Gminy w Odrzywole zorganizowały spotkanie integracyjne mieszkańców Kamiennej Woli. Okazją było podsumowanie 6-miesięcznych działań kulturalno-oświatowych realizowanych w ramach Programu Integracji Społecznej w Świetlicy w Kamiennej Woli. Spotkanie rozpoczęło się o godz. 18.00 w świetlicy młodzieżowej pokazem efektów działania dziecięco-młodzieżowego zespołu ludowego złożonego w dużej części z młodzieży z Kamiennej Woli. Zespół przygotowywany przez mgr Lucynę Zając i przy oprawie muzycznej pana Jana Zająca dał pokaz wspaniałych tańców i śpiewów opoczyńskich.

Tak bawiono się w Kamiennej Woli. Na zdjęciu: Janina Pilich, Marianna Fornalczyk i Henryk Żak

Gmina Odrzywół należy bowiem do starego kulturowego regionu opoczyńskiego, którego symbolem są wspaniałe stroje – pasiaki opoczyńskie oraz szybkie żywiołowe polki i oberki. Młodzi artyści pokazali, że kultura ich ojców nie tylko nie jest im obca, ale wręcz bardzo dobrze znana i rozumiana.

Druga część spotkania odbyła się w świetlicy Koła Gospodyń Wiejskich. Na stołach były przygotowane przez gospodynie tradycyjne potrawy ludowe z regionu opoczyńskiego – też część naszej lokalnej kultury.

Panie z Koła Gospodyń Wiejskich zaprezentowały nie tylko znakomite umiejętności kulinarne lecz także piękne stroje ludowe i jeszcze piękniejsze pieśni i przyśpiewki opoczyńskie. Do śpiewu przygrywała kapela zespołu "Znad Drzewiczki" działająca przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Odrzywole. Na spotkanie przybyło około 100 mieszkańców Kamiennej Woli oraz wielu gości, w tym władze Gminy Odrzywół i Starosta Przysuski Pan Marian Niemirski. (BK)

Koło Gospodyń Wiejskich z Kamiennej Woli z wizytą u Bugajanek

11 lipca 27 pań z Kola Gospodyń Wiejskich z Kamiennej Woli uczestniczyło w wyjeździe studyjnym do Bugaju koło Kalwarii Zebrzydowskiej. Odbyło się tam spotkanie z przedstawicielkami Koła Kobiet „Bugajanki". Były rozmowy, wymiana doświadczeń, poczęstunek, śpiewy i wspólne zdjęcie. Koło Kobiet „Bugajanki" ma już bogatą tradycję, działa głównie na rzecz dzieci. Organizuje m.in. Dzień Rodzinny połączony z festynem, Mikołajki z paczkami dla dzieci, zabawy karnawałowe, zajęcia świetlicowe, konkursy, wycieczki dla maluchów. Zebrała się tam grupa oddanych sprawie pań, które cały swój wolny czas poświęcają na działalność społeczną. Spotkanie upłynęło w bardzo miłej atmosferze, rozmowom nie było końca, zwłaszcza, że i panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Kamiennej Woli mimo dopiero półrocznej działalności, też miały czym się pochwalić. Przedstawicielka Koła zaprosiła panie do odwiedzenia Gminy Odrzywół a Bugajanki obiecały z zaproszenia skorzystać. Czekamy na rewizytę.

Oprócz miłego spotkania dzień przebiegał pod znakiem szlaku papieskiego. Panie zwiedziły sanktuarium w Łagiewnikach, klasztor i część dróżek w Kalwarii Zebrzydowskiej oraz Wadowice z kościołem parafialnym i Muzeum Jana Pawła II. Największe wrażenie wywarł kalwaryjski klasztor, przepięknie położony na górze.

Panie z Koła Gospodyń Wiejskich zapewniły, że to nie ostatni wyjazd, w którym uczestniczą. Doświadczenie zebrane w rozmowach z „Bugajankami" na pewno wykorzystają w pracy swojego koła. Przekonały się, że pasja, chęć działania całej społeczności mogą przynieść wspaniałe rezultaty. **(BK)**

Treść aktu lokacyjnego (aktualnie najlepsza transliteracja):

***W IMIĘ PAŃSKIE AMEN**. Ponieważ wszytkie sprawy ludzkie upad-*
łemi są i pamiątka ich zginąć musiałaby jeśliby podpory w tym długo trwającej nie miały. A przez to my Dobrogost Czarny dziedzic Wysokina, Starosta Radomski chcący założyć Miasto nowotne nasze Wysokin przed wszem nazwane i ono opatrzyć procentami dochody i prawy zaczniejsemy (?) za dozwoleniem i łaską Najjaśniejszego Xinżęcia Pana, a Pana Władysława z łaski bożej Króla Polskiego pana naszego miłościwego który nam na (...) przywilej osobny dać raczył, który dla uwiarowania się niebezpieczeństwa w skarbie naszem chowamy który każdemu komu to przynależy wiedzieć według miejsca i czasu gotowiśmy ukazać. Aby tedy mieszczanie wyżej opisanego Miasta wielką pilność mieli około prac swych i fundowania i nowotnego obudowania domów, dlatego one tem teraźniejszem naszem przywilejem wolnemi czyniemy i od tego wybawiamy i ciężar ten z nich składamy, że wolni będą od wszelakich wobec popłatkom, podatkami obciążliwości i ci którzy się handlowaniem obchodzą i rozmaitemi inszemi kupiectwi(?) od nas i naszego potomstwa, aż do dwudziestu laty, a kiedy dwadzieścia lat (...)
(...) obywatele Miasta tego, którzy mają i (...) z każdego (...) (...) (...) (...) po groszy osiem monety pospolitej
*(...) (...) (...) czasy w królestwie tym (...). A co się dotyczy domów i ogrodów z każdego po groszu jednem to jest od domu grosz jeden, od ogrodu grosz jeden nam i potomstwu naszemu uczciwego łoża naszego powinni będą dawać na każdy rok, a to na święto Świętego Marcina (...) a insiech podatków nie powinni będą nigdy dawać czasy wiecznemi. A do rzeczy przychodząc do poplatków, postępków, podatków wszytkich innych, jakimkolwiek sposobem by oni mogli być mianowane, nie obligniemy (?) obywatelow wyżej opisanego Miasta, tylko tem, kiedy (...) nam albo potomstwu naszemu przi.... to na wojnę jechać, aby byli powinni dać pięć (...) mięsa, faskę masła, korzec grochu, pół korca jagieł, a to na wszelaką potrzebę wojenną. A żeby jeszcze dobre opatrzenie wyżej opisane miasto mieć mogło, dajemy, darujemy i naznaczamy dla zachowania Miasta tego i pospólstwa jego, wolność zbudowania łaźni w tymże mieście i postawienia a popłatki wszelakie, które tam stąd pójdą, aby do skarbu pospolitego Miejskiego były oddawane i tym je warujemy, aby żaden inny, żadnej innej łaźni budować i postawić nie miał żadnej wolności, bez woli i dozwolenia mieszczan wyżej opisanych. Z ratusza i z przybudowanych do niego (...) albo zbudowania wszelka-(...) różnym, wystawionego podatki i dochody wszytkie wolno puszczamy obywatelom wspólnie wszytkim miasta tego, które aby (....) temi czasy by (...) odbierała i chowała. Granice między Miastem a wsiami zeznawamy i one utwierdzamy z tej strony rzeki Drzewica nazwanej przy której (...) (...)(...) wsi od rzeki, aż do grobli, stawu wielkiego Wysokińskiego, łąki z ogrodami od tejże grobli wprost aż do granic wsi naszej. Wysokin nazwanej polia z borem i z chroszciwom(?). A z onej drugiej strony gdzie jest miner(...)Ruda wszitek bor chroszczny(?) lasy i miejsca dla (...) albo dla ról kopania i oraniu (...) (...) (...) i przyległe miejsca miedzy granicami Wo(...)skiemi a Suligostowskiemi i między (...) (...) (...) (...) (...) osiadłych kmieci naszych w Wysokinie. W rzece naszej jak długa jest wszystkim wobec ohywalelom miasta wyżej opisanego wolność dajemy ryby łowić sieciami kłomia nazwanymi i po wszytkich granicach wsi naszych temże obywatelom Miasta tego krzewinę rąbać(?) i wszelakiego rodzaju drzewa na swą potrzebę wozić oprócz drzew, gdzie pszczoły są i miejsca z jajem ptasim(?) wolnym mieć bez wszelakich popłatków i mocy zabraniania naszej i potomstwa naszego i jakiegokolwiek sposobu do tego wynajdować tem darujemy i to im warujemy. Nadto jeszcze wniwecz obracamy i niszczemy wszytkie karczmy we wsiach naszych w Wysokinie, Kłonnej, w Kamieniu, w Wosem i w Lipinach, a to wolność przenosiemy do tegoż Miasta. Nadto jeszcze dajemy i za nieodmiennam wy... to więc chcemy za dobrowolnem naszem (...) (...) pospólstwu Miasta tego dwu (...) i wójta aby dwa na każdy rok byli obierani i często ilekroć potrzeba to ukazywać będą (...) rzeby byli biegłemi w prawie i mądremi, czy aby mieli w mocy postanowienia miar na (...) połów korczy lekczy (?) pomierzania (...) (...) które się dzieją w mieście, aby karały oporne, a nie posłuszne ludzie winą pieniężna, i innem sposobem według statutów się sprawować. Miast innych królewskich jako (...) w miastach innych przeciw takowem zwykły postępować bez wszelakiej apelacji do nas i do potomków naszych także i do wójta albo Landtwójta Miasta tego jakimkolwiek sposobem z (...) lonej (?) takowe występne (?) niech sądzą na gardło wskazanym (...) inne na nie wydawać według przewinienia ich też i (...) landwójta swego takowe występne (?) przed Urząd przywodząc przez przysiężniki swe(...) postępować według prawa Magdeburskiego (...) (...) (...) (...) (...) (...) na żadnem innem miejscu wyżej opisani mieszczanie Miasta tego (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) jako i wielkiej nie będą przyczyny (...) (...) przed Urzędem Miejskim, a przed Urzędem Wójtowskim albo landwójtowskim tak według prawa Magdeburskiego będą odpowiadać (...) (...) swoje okazować. Targ tygodniowy w poniedziałek ma bywać i jarmarki dwa do roku, a to (...) (...) (...) (...) nawiedzenia panny Maryi a drugi na dzień świętego króla Zygmunta. A to co tu stanowimy w przywileju wyżej opisanego króla i Pana Naszego nam danego (...) (...) jest (...) postanawiamy (...) i to wszystkim obwieszczamy i wolność dajemy do nas na targ (...)(...) ryby (...) przedawać skupować (...) wszelakie handlarstwa wieść spokojnie i bez wszelakiej przekory. A dajemy takie tego świade(...) (...) pieczęć naszą daliśmy do listu tego przyłożyć. Działo się i dan w Wysokinie w dzień niedzielny w(...) Kościele Bożym (...) (...) (...)potwierdzalie(?) Roku pańskiego pisanego 1418. A przy tym byli szlachetni i uczciwi panowie (...) (...) Jan i Wojciech z Kresowa, Jan z Krzesowa, Jakub z Czernich (?) Jerzy z Eyl (?) i innych wiary godnych ludzi wie(...) a pisał to bogobojny a uczciwy Mikołaj na ten czas będący plebanem w Wysokinie (...) kazanie nasze. **AMEN**.*

Odrzywół położony jest nad rzeką Drzewiczką i Koryczną przy trasie Końskie – Warszawa i Tomaszów – Radom. Leży na pograniczu Mazowsza i Małopolski.

Pierwsze pisane wzmianki na temat Odrzywołu pochodzą z początków XV wieku, chociaż osada istniała zapewne już dużo wcześniej, choć trudno określić jej dokładne początki. Z całą pewnością przed lokacją miejską Odrzywół był wsią należącą do Isokina (Jsokina), powstał w XIV wieku jako wieś kościelna[1]. Nazwa Odrzywół pierwotnie oznaczała miejsce gdzie zabijano i obdzierano woły ze skóry, tak więc związane było z ubojem zwierząt rzeźnych (podobnie Morzywół, Krowodrza, Odrzykoń itp.). Należy więc do tych nazw, w których znalazła wyraz gospodarka hodowlana. Nazwa ta jednak przyjęła się dopiero w XVI wieku. Nazwa Odrzywół pojawia się po raz pierwszy w dokumentach podatkowych już w 1508 roku ale dopiero dekretem Zygmunta Augusta z 1553 r. zostaje ona urzędowo usankcjonowania. Odrzywół stał się siedzibą, gniazdem rodowym rodu Odrzywolskich herbu Nałęcz.

Wracając do pierwszego historycznego świadectwa potwierdzającego istnienie Odrzywołu, należy zaznaczyć, że nastąpiło to w kontekście zasług poczynionych w 1410 roku przez dworzanina królewskiego i starostę radomskiego Dobrogosta Czarnego na rzecz wojsk królewskich zdążających pod Grunwald na walną rozprawę zbrojną z Krzyżakami. Dobrogost Czarny herbu Nałęcz na życzenie króla Władysława Jagiełły wraz z majstrem Jarosławem zbudowali most łyżwowy. Most został zbudowany w Kozienicach, składał się ze 168 płaskodennych łodzi tworzących pomost o długości około 0,5 km.

Za wierną służbę w 1411 roku otrzymał on od króla Władysława Jagiełły Wysokin i Studzienną a nieco później monarcha zezwolił swemu protegowanemu na lokację miasta we wsi Wysokin na prawie magdeburskim (miasto powstało na nowiznach i karczunkach), pod tą samą nazwą, nadając mu przywilej organizowania 2 jarmarków (na Święto Nawiedzenia Pańskiego i św. Zygmunta) oraz targu tygodniowego w poniedziałki.. Na to zezwolenie królewskie powołuje się przywilej lokacyjny Dobrogosta Odrzywolskiego Czarnego herbu Nałęcz, wystawiony w Wysokinie 1 maja 1418 r., w którym dziedzic i zarazem zasadźca miasta określił prawa i obowiązki mieszczan. Za początek lokacji miasta niektórzy historycy podają również rok 1413, czyli rok powstania kościoła w Wysokinie, wokół którego zaczęło już wtedy powstawać miasto.

W dokumencie lokacyjnym z 1 maja 1418 mieszczanie zostali na 20 lat zwolnieni od wszelkich ciężarów, a także wytyczone zostały nim role i parcele budowlane oraz ogrody. Po upływie 20 lat byli oni obowiązani płacić czynsze 8 groszy z roli i po 8 groszy z domu i ogrodu. Inne podatki płacono tylko w razie wypraw wojennych. Osada miejska miała też możność budowy łaźni i ratuszu z jatkami mięsnymi, zyski z nich obracać miano na potrzeby miejskie. Odrzywół otrzymał również prawo wyszynku piwa oraz produkcji innych napojów alkoholowych, z prawem wyłączności w mieście i w jego okolicy. Z tej racji kilka lat później dziedzic nakazał zniszczenie karczm w swoich wsiach: Wysokie, Kłonna, Kamień, Wola, Lipiny, tym sposobem przenosząc ich uprawnienia w zakresie wyszynku napojów na mieszczan odrzywolskich. Ponadto, obywatele miasteczka zostali uposażeni w pastwiska i pasze w lasach, mogli też swobodnie łowić ryby w okolicznych rzekach.

W połowie XV wieku miasto leżało przy uczęszczanym szlaku handlowym prowadzącym z Lublina do Wielkopolski. Lustracja dróg Królestwa z 1564 roku wykazała, że w Odrzywole istniały 3 mosty – jeden na gościńcu z Lublina do Poznania, a dwa na gościńcu krakowskim. W 1525 roku ustanowione zostało cło mostowe z 3 wymienionych mostów, cały dochód szedł na rzecz dziedziców. W 1510 r. w Odrzywole istniała kuźnia żelazna i 3 młyny (w tym młyn należący do probostwa był nieczynny). Miasteczko płaciło 3 grzywny, a w 1531 r. 5,5 grzywny szosu (podatek płacony przez miasta, którego wysokość miała stanowić 2 % wartości majątku mieszcza-

[1] O. Kolberg, Dzieła wszystkie, , t. 20. Radomskie, cz. 1, Kraków 1887, s. 14, 252; S. Rospond, Słownik etymologiczny miast i gmin PRL-u, Ossolineum 1984, s. 260

Stosy sobótkowe i wianki

Nadeszła najkrótsza noc w roku z 23 na 24 czerwca. Kończyła ona długie wiosenne świętowanie, dając jednocześnie początek nowemu, zwyczajnemu czasowi. Człowiek był gotów do podjęcia pracy, myślał już o żniwach, ale musiał wypędzić ostatecznie nieprzyjazne sobie istoty. Wierzono, że tej nocy następuje oczyszczenie wody, a zebrane wówczas zioła mają szczególną moc leczniczą i magiczną, mają moc odpędzania złych duchów. A był już najwyższy czas na ich odejście, ponieważ zboże dojrzewało i demony wody mogłyby je zniszczyć. Od św. Jana można było kąpać się w rzekach, jeziorach i stawach. Stosy sobótkowe wznoszono w pobliżu rzeki, jeziora albo na wzgórzach, polach, ugorach. Chłopcy skakali przez płonący ogień, dziewczęta rzucały wianki na wodę i tańczyły wokół ogniska, śpiewając pieśni, w których prosiły św. Jana o miłość i udane małżeństwo. W tę niezwykłą noc śmiałkowie udawali się na poszukiwanie kwiatu paproci. Znalazcy miał przynieść bogactwo i szczęście.

Zespół „Mateuski”

Pogoda w tym roku nie rozpieszcza organizatorów wszelkich imprez plenerowych. Nie inaczej było 23 czerwca br. we wtorek. Gwałtowne ulewy zmusiły organizatorów do odwołania tradycyjnej imprezy sobótkowej nad Pilicą w Myślakowicach. Z powodu burzy i ulewnego deszczu impreza odbyła się w Publicznej Szkole Podstawowej w Myślakowicach. Dla gości, którzy mimo deszczu przybyli jednak do Myślakowic, młodzież z zespołu ludowego „**MATEUSKI**” oraz zespół „**Znad Drzewiczki**” dali występ w budynku Szkoły Podstawowej w Myślakowicach. Goście tradycyjnie mogli zwiedzić Izbę Regionalną Regionu Opoczyńskiego posiadającą zbiory kultury materialnej ziemi nadpilicznej.

Uroczystości sobótkowe nad Pilicą organizowane są już od kilku lat. Organizatorka imprezy Dyrektor Szkoły Podstawowej Pani **Bożena Wielgus** dba, aby widowisko było urozmaicone i nie powtórzyło się. To po Dożynkach Gminnych najważniejsza impreza folklorystyczna w Gminie Odrzywół.

Druga impreza sobótkowa dla mieszkańców Gminy Odrzywół odbyła się w Wysokinie-Cetniu nad rzeką Drzewiczką. Organizatorem były OSP Wysokin i Sołectwa Wysokin i Ceteń.

Mimo deszczu nad rzekę przyszło kilkaset osób. Było puszczanie wianków, pieczenie kiełbasek, wspólny śpiew przy akompaniamencie akordeonu. Tak duża liczba uczestników, w tym rodzin z dziećmi, mile zaskoczyła organizatorów.

Ta impreza także będzie miała kontynuację w przyszłym roku. Może pogoda będzie bardziej łaskawa.

(BK, BW)

Turniej piłkarski o Puchar Gminy Odrzywół

Prawie 130 zawodników i 7 drużyn wystartowało w tegorocznej edycji Turnieju Piłkarskiego o Puchar Gminy Odrzywół. Pucharu bronił zwycięzca ubiegłorocznych rozgrywek, drużyna FC Fentejszyn.

Turniej cieszy się ogromnym zainteresowaniem kibiców. Na niedzielne rozgrywki przychodzi kilkaset osób. Turniej jest rozgrywany od 1995r. Początkowo były to zmagania sołectw. Rozgrywki były na starym boisku KS Blasku, a potem na boisku gminnym w Kolonii Ossie. Obecnie rozgrywki toczą się na nowym boisku przy ul. Warszawskiej w Odrzywole. Boisko ma doskonałą płytę. Dobrze przygotowane zmniejsza możliwość urazu do minimum.

W niedzielne popołudnia od 5 lipca do 2 sierpnia rozegrano 13 spotkań. Zgłoszone drużyny: Ossa – Wandzinów „**NO NAME**", Wysokin „**Drużyna Śmierci**", Myślakowice, Odrzywół – Wysokin „**Drużyna Actimela**", **KS Kłonna**, **AA Kamienna Wola**, Odrzywół „**FC Fentejszyn**". Rozgrywki toczyły się w grupach. W meczu o trzecie miejsce wygrała Drużyna Actimela, pokonując KS Kłonna 7:5. W inale spotkały się FC Fentejszyn i Drużyna Śmierci. **Puchar obroniła drużyna z Odrzywołu, wygrywając 5:0**. W turnieju padło 129 bramek. Najwięcej zdobyła Drużyna Śmierci – 29, a najmniej AA Kamienna Wola – 2. Najwięcej goli w jednym meczu strzeliła Drużyna Actimela – 15. Najstarszym zawodnikiem turnieju był Jan Tomczyk (rok ur. 1968). Skład zwycięskiej drużyny: **Tomasz Niemirski, Mateusz Kuroń, Wojciech Matuszczak, Cezary Maślanek, Dominik Gapys, Jarosław Rzuczkowski, Wojciech Rzuczkowski, Karol Babis, Emil Zając, Mateusz Markiewicz, Maciej Juźwicki, Kamil Łokietek, Michał Głąb, Patryk Wrona, Paweł Zając, Kamil Lewiński, Paweł Chochół, Jakub Niemirski, Łukasz Sułecki, Robert Radomiński.**

Stoją od lewej: Monika Waśkiewicz, Tomasz Niemirski, Dominik Gapys, Jarek Rzuczkowski, wójt Marian Kmieciak, Michał Głąb, Maciek Juźwicki, Robert Radomiński, Emil Zając, Piotrek Juźwicki, Kamil Łokietek.
Siedzą od lewej: Wojtek Rzuczkowski, Patryk Wrona, Mateusz Kuroń, Paweł Chochół, Mateusz Markiewicz, Kamil Lewiński, Wojtek Matuszczak, Łukasz Sułecki,

(BK)

Akademia Misia Ratownika w PSP w Odrzywole

Nadkomisarz Tamara Bomba wręcz certyfikat jednemu z uczniów klas IIII

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Westerplatte w Odrzywole została wytypowana spośród wszystkich szkół podstawowych powiatu przysuskiego do realizacji programu Akademia Misia Ratownika. Akademia jest ogólnopolskim projektem edukacyjnym, którego najważniejszym celem jest zmniejszenie liczby wypadków z działem najmłodszych a także ochrona przed przemocą i uzależnieniami. Na Mazowszu do akcji przystąpiło 38 szkół podstawowych. Dyplomy ukończenia Akademii otrzymali wszyscy uczniowie klas młodszych, tj. 121 dzieci. Koordynatorem projektu na terenie szkoły była **Jolanta Chochół**.

Akcja trwała od listopada 2008 r. do marca 2009 r.

Na początku, wszystkie dzieci dostały od Misia po 12 listów, segregatory, informacje dla rodziców, dyplomy, certyfikaty, znaczki odblaskowe oraz każda klasa maskotkę Misia Ratownika – eksperta od spraw bezpieczeństwa.

W czasie trwania projektu, na zajęciach dzieci gościły panią pielęgniarkę **Joannę Rzeźnik**, która mówiła dzieciom, jak udzielać pierwszej pomocy, co zrobić gdy się poparzą lub ugryzie pies. Uczniowie uczyli się opatrywać rany. Wszyscy słuchacze zostali poddani testowi badającemu słuch oraz w ramach akcji przeprowadzono badanie wzroku. Uświadamialiśmy dzieciom jak wezwać karetkę pogotowia, pod jaki numer zadzwonić by wezwać pomoc. Pan policjant **Jarosław Stępień** przypominał uczniom o elementarnych zasadach bezpieczeństwa na drodze, uczył prawidłowo oceniać niebezpieczeństwo, reagować w przypadku zagrożeń, wskazywał miejsca niebezpieczne do zabawy. Opowiadał o pracy w policji. Największą atrakcją dla dzieci była wizyta w remizie strażackiej. **Marek Wiktorowicz**, strażak OSP w Odrzywole, bardzo ciekawie opowiadał o pracy strażaków, pokazywał samochody i ich wyposażenie, a nawet przewiózł dzieciaki samochodem strażackim.

Każdy absolwent Akademii otrzymał z rąk pani **nadkomisarz Tamary Bomby** i **st. asp. Jarosława Stępnia** certyfikat i znaczek odblaskowy.

Mamy nadzieję, że udział dzieci w projekcie pozwoli w znaczący sposób ograniczyć liczbę wypadków wśród naszych najmłodszych uczniów. ***(JCh)***

nina). Zmiana wysokości podatku świadczyła o wzroście zamożności tutejszego mieszczaństwa. Zygmunt August w 1553 r. potwierdził przywilej organizowania jarmarków, zmieniając tylko ich termin na dzień św. Floriana i św. Jadwigi. Kupcy odrzywolscy wykorzystując dogodne położenie starali się prowadzić ożywione kontakty handlowe.

Odrzywół od 1411 r. był własnością Dobrogosta Czarnego herbu Nałęcz.

Z czasem jego następcy od nazwy miasta zaczęli się nazywać Odrzywolscy herbu Nałęcz. Po Dobrogoście kolejnym dziedzicem Odrzywołu był jego syn również Dobrogost wymieniony w dokumentach w 1470 roku. Po nim Odrzywół odziedziczył Jan Odrzywolski a następnie jego syn Mikołaj.

W początkach XVII wieku dziedzicem Odrzywołu był Abraham Odrzywolski zmarły w 1640 roku. Jego następcą był Krzysztof Odrzywolski – właściciel miasta w latach potopu szwedzkiego. W początku XVIII wieku Odrzywolscy posiadali jeszcze skromne działy ziemi w Odrzywole. Ostatnim właścicielem (niewielkiej jego części) miasta z rodu Odrzywolskich był Jan Czarny Odrzywolski zmarły w 1722 roku.

Po jego śmierci miasto stało się własnością rodu Granowskich. W 1752 r. Odrzywół i Wysokin został odsprzedany przez Mariannę Granowską starościnę gostyńską wojewodzie bracławskiemu i lityńskiemu Stanisławowi Świdzińskiemu.

W latach 1720 –1770 najpierw za dziedziców Granowskich, później Świdzińskich, Odrzywół został puszczony w dzierżawę Księży Filipinów ze Studzianny. Wtedy też w Odrzywole i w jego okolicy pojawili się Żydzi. W Łęgonicach był to rok 1790, kiedy to Żydzi, którzy przywędrowali tutaj z Rawy Mazowieckiej objęli w posiadanie karczmę. Najstarsza wzmianka o Żydach w Odrzywole pochodzi z 1758 r. Żyd Lewek został wówczas arendarzem. W 1775 r. Odrzywół liczył zaledwie 56 dymów, w tym 7 plebańskich, a 2 dworskie. W 1790 r. było tam 47 dymów zamieszkałych przez 243 osoby, w tym 20 Żydów. Ponadto na plebani, w szpitalu i 2 domach w Poświętnem było 37 osób. Był to okres jeszcze względnego rozkwitu miasta. Mieszczanie nie byli obciążeni zbyt wieloma powinnościami a zakonnicy respektowali dawne przywileje, z propinacyjnym na czele. Jeszcze w roku 1781 Stanisław August Poniatowski potwierdził dawne przywileje miasta oraz nadał 8 nowych jarmarków: na św. Fabiana i Sebastiana, na św. Józefa, w wigilię Bożego Ciała, 6 sierpnia, 14 września, 6 grudnia i 21 grudnia. Dopiero Stanisław Świdziński po odzyskaniu po kilkunastoletnich zabiegach zakupionych dóbr, odebrał miastu przywilej propinacyjny i nakazał płacić podatek za wyszynk napojów. Zarówno S. Świdziński, jak i jego następca Stanisław Zaremba (Zarębowie) rozszerzali obszar folwarku kosztem miasta.

Jeszcze przed wystawieniem aktu lokacyjnego, bo już w 1413 roku zbudowano w Odrzywole drewniany kościół parafialny pod wezwaniem Nawiedzenia NMP, św. Zygmunta i św. Jadwigi, ufundowany przez starostę radomskiego Dobrogosta Czarnego. Parafię w Odrzywole erygował Gothard de Gubrow. Pierwszym znanym z imienia i nazwiska proboszczem parafii był Leonard z Wilczy (Wilczyc). W pracy duszpasterskiej pomagał mu wikariusz i minister kościoła. Do parafii wówczas należało miasto Odrzywół i 5 wiosek: Wysokin, Żdżary, Jelonek, Kłonna i Wola Kamieńska oraz dwór w Ossie. Z wymienionych wiosek oraz ze Studziannej, Wyrówki i Ceteni pleban otrzymywał dziesięcinę. Jan Łaski informuje, że pod zarządem Leonarda z Wilczy (1521), zarówno proboszcz, wikariusz jak i minister posiadali osobne domy. Prawdopodobnie w domu ministra była usytuowana szkoła parafialna, do której uczęszczała młodzież męska, przeważnie mieszczańska. Dzięki staraniom proboszcza parafia była dobrze uposażona w dziesięciny i czynsze, posiadała własną ziemię i ogród, a ponadto nieczynny młyn. Zmierzch świetności parafii rzymsko-katolickiej nastąpił w okresie reformacji i reformy katolickiej w drugiej połowie XVI wieku. W latach 1550-1610 kościół został przebudowany i zamieniony na zbór kalwiński ufundowany przez Odrzywolskich. Mikołaj Odrzywolski przystąpił do ugody sandomierskiej z 1570 r. Uczestniczył w wizytacji na synodzie w 1598 r. Tuż przed upadkiem zboru (1607) kaznodzieją był ks. Józef.

W XVII wieku, po upadku zboru kalwińskiego, próbowano restaurować parafię i kościół. Pomimo podjętych wysiłków oraz nadań Odrzywolskich, parafia przez długie lata, z racji zaniedbań ze strony kolejnych jej gospodarzy, odzyskała świetność dopiero w połowie XVIII stulecia staraniem Adama Lizieniewicza, proboszcza smogorzowskiego surrogata Konsystorza Opoczyńskiego. W 1740 r. odbudowano zdewastowany kościół. Nowy zbudowany z piaskowca kościół powstał na planie krzyża, zorientowany był na wschód, tzn. prezbiterium od wschodniej strony. Następnie kolejni proboszczowie (ks. Jan Snarski, ks. Lippi) kościół wykończyli i wyposażyli, oczywiście dzięki szczodrości mieszkańców Odrzywołu. Ponadto żeby pokryć koszty inwestycji proboszczowie sprzedawali, począwszy od II połowy XVIII w. dziesięcinę dworską miejscowym dziedzicom. Kościół w późniejszych latach pozostawiony bez starannej opieki został poważnie zdewastowany. Dopiero w latach 1866-1871 dzięki hojności i ofiarności parafian kościół został wyremontowany. Staraniem ks. Wencla udało się nie tylko odnowić kościół, ale wyposażyć go w organy, nowe ołtarze w kaplicach bocznych oraz wzbogacić parafię o wiele sprzętów liturgicznych. W 1875 r. staraniem kuśnierzy i szewców stanął ołtarz św. Anny, do którego obraz św. Józefa namalowała Franciszka Jagminowa, żona Kaliksta właściciela Ossy. Ksiądz Wencel propagował wśród parafian ziołolecznictwo i uprawę ziół, które były sprzedawane do okolicznych aptek. Zysk ze sprzedaży zasilał skromne dochody okolicznej ludności. Następny proboszcz ks. Antoni Aksamitowski (od 1897 r.) kazał rozebrać stary kościół i na to miejsce rozpoczął budowę stylowego trójnawowego neogotyckiego kościoła z cegły. Nie dane mu jednak było dokończyć budowy. W 1905 r. włączając się w ogólnokrajową falę manifestacji patriotycznych, udał się procesjonalnie z wiernymi do Ossy na groby powstańców styczniowych z 1863 r., gdzie wygłosił płomienną mowę patriotyczną, za którą został aresztowany przez władzę carskie i musiał uchodzić za granicę. Po powrocie, za śpiew „Boże coś Polskę” w Radomiu w kościele św. Katarzyny, ponownie aresztowany i zesłany w 1910 r. do Krzywego Rogu na Ukrainie. W 1912 roku powrócił do kraju i objął funkcję administratora parafii Baćkowice. Budowę nowego kościoła kontynuował ks. Jan Kłoda, następnie od 1907 r. ks. Jan Wolski, który budowę zakończył.

Zabytkowa XVIII-wieczna plebania – najstarszy budynek w Odrzywole

III rocznica powstania Szkolnego Zespołu Ludowego „Polne Kwiaty”

Zespół ludowy Publicznej Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Westerplatte w Odrzywole „Polne Kwiaty” został założony w sierpniu 2006 roku z inicjatywy dyrektora szkoły, pani **mgr Anny Zbrowskiej** i wójta gminy Odrzywół, pana **mgr Mariana Kmieciaka**. Po ponad 6 tygodniach intensywnej pracy zespół w 16-osobowym składzie: Marta Chochół, Justyna Kozłowska, Natalia Sieczkowska, Aleksandra Szczepańska, Paulina Matuszczak, Kinga Kowalczyk, Kinga Szymańska, Patrycja Liziniewicz, Patryk Snopczyński, Dawid Karbownik, Daniel Podmanicki, Maksymilian Rychta, Bartłomiej Rychta, Łukasz Kwietniewski, Damian Szymański i Mariusz Pogorzała, został przygotowany do wykonania programu artystycznego dla publiczności szkolnej i pozaszkolnej z okazji wyjątkowego jubileuszu, jakim było 50-lecie powstania Publicznej Szkoły Podstawowej w Odrzywole. Uroczystość odbyła się 23.10. 2006 r. Dzięki pięknym, regionalnym strojom, pieśniom i interesująco opracowanym choreograficznie, żywiołowym tańcom, szkolni artyści zaprezentowali wspaniałe widowisko, które posłużyło promocji szkoły. Występy zespołu „Polne Kwiaty” były wielką atrakcją również podczas innych uroczystości gminnych, tj. otwarcie budynku świetlicy wiejskiej w Kamiennej Woli (22.04.2007), dożynki gminne w Cetniu w 2007 i 2008 roku oraz podczas wywiadówki śródrocznej dla rodziców. W ubiegłym roku szkolnym, 30 maja 2008 roku „Polne Kwiaty” zaprezentowały swój dorobek artystyczny przed szeroką publicznością, licznie przybyłą z różnych regionów Polski do Publicznej Szkoły Podstawowej w Odrzywole na wielką uroczystość – XXV Ogólnopolskie Sympozjum Klubu Szkół Westerplatte. Wówczas występ zespołu został przyjęty także entuzjastycznie i wzbudził duże zainteresowanie. Goście nie szczędzili słów uznania i składali gratulacje. Skład zespołu zmienił się częściowo, bowiem na miejsce chłopców, którzy odeszli do gimnazjum powołani zostali nowi: Bartłomiej Wójcik, Kamil Kwiecień, Dawid Danielik, Paweł Garczyński, Mateusz Jóźwicki i Filip Gosa.

Zespół „Polne Kwiaty” po występie na gminnych dożynkach w Cetniu w 2007 r. Stoją (od lewej): pan Jan Zając, Dawid Karbownik, Kinga Szymańska, Marta Chochoł, Patryk Snopczyński, Bartłomiej Rychta, Damian Szymański, Łukasz Kwietniewski, Daniel Podmanicki, Mariusz Pogorzała, pani Lucyna Zając, Paulina Matuszczak, Kinga Walczyk, Justyna Kozłowska, Aleksandra Szczepańska, Natalia Sieczkowska, Patrycja Liziniewicz

Obecnie zespół występuje w zupełnie nowym, 13-osobowym składzie, większość to dzieci i młodzież z Kamiennej Woli: **Paulina i Krzysztof Czyżewscy, Izabela i Hubert Maciągowscy, Martyna i Damian Tomczykowie, Kinga Walczyk, Natalia Szpinek, Karina Kolibabska, Monika Korycka, Klaudia Zawada, Weronika Kania, Grzegorz Gwóźdź**. Po kilku miesiącach ćwiczeń „Polne Kwiaty” wystąpiły 30 maja, 2009 roku w świetlicy wiejskiej w Kamiennej Woli na uroczystości zorganizowanej przez Koło Gospodyń Wiejskich. W programie zostały zaprezentowane pieśni, tańce, a także zabawy dziecięce regionu opoczyńskiego. Występ został bardzo ciepło przyjęty przez członkinie KGW, rodziny występujących dzieci oraz zaproszonych gości. Wszyscy z wielkim zainteresowaniem, podziwem i uśmiechem na twarzy obserwowali poczynania młodych artystów.

„Polne Kwiaty” były również niezastąpione podczas gminnych obchodów Dnia Dziecka, które odbyły się 29 maja w PSP w Odrzywole. Na uroczystość przybyły dzieci i młodzież z całej gminy: z PSP w Myślakowicach, z Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kolonii Ossie i z ZSZ w Lipinach oraz Publicznego Gimnazjum w Odrzywole.

Celem działalności zespołu ludowego „Polne Kwiaty” jest przede wszystkim kultywowanie dorobku artystycznego regionu opoczyńskiego, kształtowanie wśród dzieci i młodzieży poczucia więzi z ziemią rodzinną, poszanowania tradycji, uświetnianie szeregu uroczystości i imprez szkolnych oraz gminnych, służenie promocji szkoły. Uczniowie mają możliwość rozwijania zdolności wokalno-tanecznych i zainteresowań, mogą atrakcyjnie i pożytecznie spędzić wolny czas.

Do zespołu należały i należą dzieci uzdolnione muzycznie, chętne i pełne zapału do pracy. Występy, chociaż poprzedzone godzinami żmudnych ćwiczeń wokalno-choreograficznych, przynoszą młodym artystom wiele radości i satysfakcji, a oglądającej publiczności miłe i niezapomniane wrażenia.

Przyjemnymi niespodziankami dla członków zespołu były wspaniałe nagrody rzeczowe - śpiwory, wycieczka do radomskiego kina oraz słodycze wręczane po każdym występie, fundowane przez wielkiego miłośnika i propagatora naszej rodzimej kultury ludowej - wójta gminy Odrzywół, pana mgr Mariana Kmieciaka.

Przez cały czas „Polnym Kwiatom” akompaniuje na akordeonie pan **mgr Jan Zając**, który nie szczędzi cennych wskazówek, jako że sam w młodości śpiewał i tańczył w podobnym zespole.

W ostatnim czasie zespół wziął udział w zorganizowanym przez Starostwo Powiatowe w Przysusze - II Festiwalu Folklorystycznym „Na styku Mazowsza i Małopolski” w ramach porozumienia „Ziemia Odrowążów”, który odbył się 15 sierpnia 2009 r. w Gielniowie. **„Polne Kwiaty” za występ otrzymały wyróżnienie i piękny puchar z rąk starosty powiatu przysuskiego – pana Mariana Niemirskiego i wójta gminy Gielniów - pana Władysława Czarneckiego**. Nagrody te sprawiły zespołowi ogromną radość i satysfakcję.

Następna zaplanowana prezentacja programu artystycznego zespołu odbędzie się podczas gminnych dożynek w Cetniu-Wysokinie 30 sierpnia 2009 roku.

W imieniu zespołu „Polne Kwiaty” serdecznie zapraszam wszystkich Czytelników do obejrzenia występu.

Nauczycielka PSP w Odrzywole, opiekunka artystyczna zespołu „Polne Kwiaty”- Lucyna Zając

OBSZARY „NATURA 2000" ŹRÓDŁEM KŁOPOTÓW DLA ROLNIKÓW

12 grudnia 2008 roku, Komisja Europejska znacząco zwiększyła w Polsce obszary objęte ochroną na podstawie dyrektyw o ochronie ptactwa i ich siedlisk, oznaczone jako obszary "NATURA 2000".

W Gminie Odrzywół obszar chroniony na mocy tych dyrektyw sięga bez mała 70% powierzchni gminy. Część obszaru gminy była juz chroniona w ramach Obszaru Chronionego Krajobrazu. Wszystko to ze względu na rzeki Pilicę i Drzewiczkę oraz ich doliny.

Jakakolwiek inwestycja na obszarach chronionych wymaga dodatkowych uzgodnień i raportów o oddziaływaniu na środowisko. Jest to proces dość czasochłonny. Inwestycje, które mogą pogorszyć środowisko nie mogą być lokowane na tych obszarach. Inwestorzy uciekają więc od takich obszarów. Kłopoty z lokalizacją mają nawet farmy wiatraków.

Choć cel wszelkich zakazów jest szczytny – ma chronić przyrodę przed nadmierną ingerencję – to zakazy te są uciążliwe nie tylko dla inwestorów, ale i rolników.

Spadły ceny działek pod zabudowę rekreacyjną, ponieważ domy letniskowe, jak i inne budowle muszą być oddalone co najmniej 100 m od brzegu rzeki.

Rolnicy chcący zalesić słabe grunty nie otrzymują z AR i MR dotacji na zalesienie i premii pielęgnacyjnej. W Gminie Odrzywół jest to problem, ponieważ prawie wszystkie grunty są słabej klasy V i VI.

Od 1990 r. następuje proces upadku małotowarowych i rozdrobnionych gospodarstw. Możliwość ich zalesienia lub przeznaczenia na działki rekreacyjne była jedyną możliwością dla właścicieli gospodarstw odchodzących od pracy w rolnictwie.

Niechęć rolników z Gminy Odrzywół do zakazów i administracji pogłębia fakt, że w innych regionach i gminach w ostatnim czasie powstało dużo budowli nad samą rzeką, nie tylko rekreacyjnych ale i gospodarczych. W Gminie Odrzywół właścicielom działek rekreacyjnych Dyrekcja Ochrony Środowiska nie uzgadnia pozytywnie inwestycji jeżeli budowla jest usytuowana bliżej niż 100 m od rzeki.

Wygląda to tak – mówi Wójt Gminy Marian Kmieciak, że za ochronę obszarów chronionych zapłacą pośrednio biedni rolnicy. Mam nadzieję, że przepisy nie uczynią z naszej gminy rezerwatu, a nas jego mieszkańcami. Przygotowujemy na obszarach chronionych kilka projektów rekreacyjno-gospodarczych, a do ich realizacji dojdzie, jak przebrniemy przez wszystkie uzgodnienia i zezwolenia i pozyskamy środki unijne. (rz)

„Biała Niedziela" w Odrzywole

Lekarze i organizatorzy „Białej Niedzieli"

Kilkuset mieszkańców Gminy Odrzywół skorzystało z porad i badań lekarskich zorganizowanych w niedzielę 23 sierpnia w Odrzywole przez **Wójta Gminy Mariana Kmieciaka** i **dr Lucynę Wiśniewską**. Biała Niedziela staje się powoli tradycją w gminie Odrzywół. W ubiegłym roku miejscem badań i porad była miejscowość Myślakowice nad Pilicą. Sześciu specjalistów na czele z dr Lucyną Wiśniewską związanych z Radomskiem Środowiskiem „Inicjatywa" rozpoczęło przyjmowanie pacjentów już od godziny 9.00 w budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Odrzywole. Przyjmowali lekarze ze specjalizacją: internista-kardiolog, neurolog, pediatra-alergolog, okulista, ginekolog, laryngolog. Mieszkańcy Gminy mieli do dyspozycji nie tylko lekarzy, ale i gabinet zabiegowy, w którym mogli wykonać badania: spirometryczne, poziomu cukru, ciśnienia, EKG. Kobiety bez ograniczenia wiekowego mogły wykonać badania mammograficzne w autobusie Caritasu radomskiego. Choć badania i porady miały zakończyć się do godziny 14.30 to, ze względu na dużą liczbę chętnych, część lekarzy przyjmowała do godziny 17.00.

- Jesteśmy ogromnie wdzięczni - mówi Wójt Gminy Marian Kmieciak - dla lekarzy i personelu medycznego za to, że poświęcili piękną słoneczną niedzielę na pracę społeczną na rzecz potrzebujących w gminie Odrzywół. Gmina poniosła tylko koszty badań mammograficznych i obsługi. Ogromne zainteresowanie potwierdza zasadność organizowania takich akcji. W gminie Odrzywół są miejscowości, gdzie nie dochodzi komunikacja publiczna, a wyjazdy do przychodni lekarskich stanowią duży problem, szczególnie dla ludzi starszych. (BK)

Przy kościele odrzywolskim stoi parterowa zabytkowa osiemnastowieczna plebania. Została wybudowana w 1790 roku w wyniku ofiarności parafian odrzywolskich na rzucie prostokąta. Posiada dach mansardowy i ganek wsparty na dwóch kolumnach, co przypomina XVIII — wieczny dworek szlachecki. Od wschodniej strony posiada dobudówkę. W plebanii w kwietniu 1809 roku przebywał książę Józef Poniatowski.

W kolejnych dziesięcioleciach XIX wieku Odrzywół przeżywał trudne lata i tracił względnie silną pozycję wśród miast województwa sandomierskiego. Pierwsze symptomy zmierzchu świetności miasta zauważalne były już w latach dwudziestych i trzydziestych XIX stulecia. Definitywny upadek nastąpił jednak dopiero po powstaniu styczniowym (1864 r.), kiedy to w 1867 zostały cofnięte Odrzywołowi prawa miejskie. Przyczyną upadku, zresztą nie tylko samego Odrzywołu, ale wielu miast tego rzędu w Królestwie Polskim, były z jednej strony represje popowstaniowe, z drugiej zaś i te przyczyny uznawane są w historiografii za decydujące, ogólny kryzys stosunków gospodarczych wywołany procesami społeczno-gospodarczymi dokonującymi się w Polsce w II połowie XIX wieku: m.in. uwłaszczenie włościan, pauperyzacja ziemiaństwa, rozwój przemysłu, zachwianie dotychczasowej struktury społecznej itd. Dodatkowo w Odrzywole w 1858 r. doszło do ogromnego pożaru miasta, którego skutki przez wiele lat odbijały się również na kondycji ekonomicznej miasta. Pod tym pożarze w Odrzywole założono straż ogniową..

W XIX wieku Odrzywół był miastem o stosunkowo małej liczbie ludności, o zabudowie wyłącznie drewnianej- pierwszy murowany dom wybudowano dopiero w 1895 r. Liczba mieszkańców na przestrzeni XIX wieku kształtowała się następująco: 1822 – 375 osób; 1827 – 402 osób, 64 domy; 1846 – 386 osób; 1857 – 639 osób, domów – 69; 1863 – 657 osób; 1865 – 741 osób, Żydów – 163 osoby, domów – 75, 1880 – domów 74; 1895 – 88 drewnianych domów i 1 dom murowany; 1909 – 1478 w tym katolików – 945, prawosławnych – 36, protestantów – 0, Żydów – 497. Ludność utrzymywała się głównie z uprawy roli, pracy najemnej i tradycyjnie już rzemiosła. Mimo ogólnie trudnej sytuacji, w Odrzywole nie zamarła inicjatywa gospodarcza i społeczna. W osadzie, mimo odebrania praw miejskich funkcjonował magistrat, czynne były 2 młyny oraz dużą aktywność wykazywały cechy szewski i kuśnierski.

Odrzywół i jego okolice zapisały się też chlubnie na kartach walki o niepodległość i suwerenność Polski w XIX wieku. Na terenie gminy, w pobliskiej Ossie miała miejsce jedna z bardziej znaczących w regionie potyczek z wojskami rosyjskimi w czasie powstania styczniowego w 1863 –1864 roku. Na tym terenie działał major Antoni Jeziorański, który jednocześnie pełnił funkcje Naczelnika powiatu rawskiego, a po zwycięstwie pod Rawą (4 II 1863 r.) został mianowany pułkownikiem i wraz z oddziałem liczącym 466 strzelców, 197 kawalerzystów i 885 kosynierów przeszedł w okolice Studzianny. Tutaj po połączeniu z niedobitkami z innych oddziałów 10 lutego stoczył zwycięską potyczkę z kolumną Dońca-Chmielińskiego. 24 – 26 lutego pod Smardzewem powstańcy pokonali oddział dragonów z Odrzywołu. Wiosną 1863 roku spod Błoń w okolice Ossy został przesunięty oddział majora Ludwika Żychlińskiego, który miał się połączyć z kilkoma pomniejszymi oddziałami w środkowym biegu Pilicy. Po kilkudniowym marszu i wobec braku możliwości połączenia, Żychliński z oddziałem liczącym 200 żuawów, 300 strzelców, 600 kosynierów oraz 200 osób bez przydziału i 50 kawalerzystów rozłożył obóz w Ossie 9 lipca 1863 roku. Wieczorem następnego dnia obóz został oskrzydlony przez 2 roty piechoty, sotnię Kozaków dowodzonych przez carskiego majora Szukalskiego. Zaatakowanemu oddziałowi pośpieszył z odsieczą stacjonujący nieopodal w Studziannie oddział jazdy Adama Grabowskiego. Szarża jego kawalerzystów i waleczna postawa kosynierów (byli też przedstawiciele miejscowego chłopstwa) dowodzonych przez Pisaneckiego, który zmarł od ran na placu boju, zdecydowały o odparciu nieprzyjaciela. W wyniku potyczki poległo 28 żołnierzy rosyjskich, wzięto do niewoli 5 jeńców, pozyskano kilkanaście sztuk broni. Po stronie powstańców było 4 zabitych, a 16 rannych. W okresie powsta-

nia styczniowego właścicielem Odrzywołu był Jan Wylazłowski. Okres względnej stabilizacji gospodarczej osady przerwał dopiero rok 1914. Lata I wojny światowej przyniosły nowe problemy gospodarcze i społeczne dla mieszkańców Odrzywołu, jednocześnie jednak przyczyniły się do wzrostu świadomości narodowej i politycznej jego obywateli. Dzięki temu społeczność osady była przygotowana na podjęcie nowej rzeczywistości jaką niosła ze sobą wywalczona w 1918 roku po latach niewoli narodowej niepodległość Polski. Już 3 stycznia 1919 roku (oficjalnie zatwierdzona 27 I 1919) ukonstytuowała się nowa 20 osobowa Rada Gminy Ossa z siedzibą w Odrzywole. Funkcję wójta pełnił Stefan Kozłowski, a po złożeniu urzędu, jego obowiązki jako zastępca wójta przejął Antoni Bogusz, później został wójtem. W Radzie jako jej członkowie zasiadali: Michał Żabiński, Antoni Piątkowski, Antoni Dębowski, Piotr Kowalik, Kacper Kwaśniak, Stanisław Wrona, Walenty Szczepański, Michał Świstak, Stefan Siedlecki, Piotr Niemirski, Józef Wielgus i Antoni Lach. Zastępcami członków Rady byli: Bronisław Mrozowski, Leopold Wielgus, Jan Bogatek, Wojciech Pawelec, Józef Wojciechowski i Stanisław Urbańczyk.

Okres 20-lecia międzywojennego był niepomyślny dla małych miast i byłych osad miejskich. Rozpoczęty jeszcze w XIX wieku proces upadku i agraryzacji mniejszych miast pogłębił się znacznie. Miasteczka i osady miejskie chyliły się ku upadkowi z powodu kurczenia się produkcji rzemieślniczej, wypieranej przez tańsze towary pochodzenia fabrycznego. Brak tym miastom było podstaw ekonomicznych rozwoju, szczególnie wielkie trudności wyłaniały się w okresie kryzysów gospodarczych, zwłaszcza w czasie wielkiego kryzysu lat 30 – tych. Do szeregu takich miast należał Odrzywół. Podobnie jak w innych przypadkach tak i tutaj mieszkańcy borykali się z trudnościami ekonomicznymi. Odrzywół jako placówka ekonomiczna przede wszystkim był nastawiony na potrzeby okolicznych rolników. Na targu rolnik mógł zaopatrzyć się w niezbędne artykuły, poczynając od soli i pieprzu, kończąc na zakupie narzędzi rolniczych. Miasteczko było pierwszym punktem handlowym, gdzie wieś, spieniężywszy to co, ma do spieniężenia wymieniała swój pieniądz na potrzebne sobie towary. W 1921 roku w Odrzywole mieszkało 1 336 osób.

Wejście w niepodległość Odrzywołu było trudne; rzemiosło napotykając konkurencję rynkową artykułów przemysłowych oraz posiadając obniżony potencjał na skutek rabunkowej polityki okupanta i na ogół nie mając kapitału obrotowego powoli odbudowywało swoją pozycję. Rada Gminy pragnąc ożywić życie gospodarcze osady podjęła szereg inwestycji komunalnych. Jedną z pierwszych, podjętych również na skutek interwencji władz powiatowych, była budowa targowicy spełniającej wymogi sanitarne. Budowę targowicy rozpoczęto w 1923 roku i w tym samym ją uruchomiono. Inwestycję dokończono w 1929 r. kiedy to ogrodzenie z żerdzi i drutu kolczastego zastąpiono płotem ze sztachet oraz wyrównano teren. Pobudowano też budynek dla komisji targowej i weterynarza.

W roku 1923 Rada Gminy założyła ubojnię – rzeźnię komunalną, która do 1926 roku miała siedzibę w dzierżawionym obiekcie, kiedy to oddano do użytku nowoczesny budynek w pełni przystosowany do potrzeb zakładu. Zakład zatrudniał 2 pracowników.

W 1928 roku mieszkańcy Odrzywołu podjęli bardzo ważny dla osady projekt, budowę 7-oddziałowej szkoły powszechnej. Powołano w tym celu komitet Budowy Szkoły, z którego inicjatywy utworzono cegielnię (jako przedsiębiorstwo komunalne), jej produkcja znacznie tańsza miała obniżyć koszty budowy budynku szkolnego. Po zakończeniu inwestycji cegielnię, nie tylko nie rozwiązano, ale rozszerzono jej działalność. Jako motyw rozbudowy cegielni podano wykorzystanie znacznie tańszej cegły, (cena 1 tysiąca sztuk cegły z cegielni odrzywolskiej wynosiła 85 zł, podczas gdy rynkowa dochodziła do 120 zł), na odbudowę wielu budynków zniszczonych na skutek pożaru osady. Cegłę z cegielni, co było istotne, wobec pauperyzacji społeczności lokalnej, można było nabywać też na kredyt krótkoterminowy. W ciągu 1929 r. udało się wyprodukować 351 tyś cegły w I gatunku i 10 tyś w II. Produkcja dzienna wynosiła przeciętnie 1.800 sztuk. Zysk był stosunkowo nieduży – 2.287 zł, ale nie to było istotne, ważna była społeczna użyteczność przedsiębiorstwa-dostarczało ono znacznie tańszego surowca budowlanego. Ponadto dawała pracę

GMINA NIE DOWIEZIE

Od 1 września tego roku dowozem dzieci do szkół gminnych zajmie się wyłoniona w przetargu publicznym firma transportowa.

W tej chwili gmina Odrzywół dowozi ponad 200 dzieci do szkół podstawowych i gimnazjum. Transport odbywa się dwoma przestarzałymi autobusami. Trasa jest rozległa, bo z odległych terenów nadpilicznych są dowożone dzieci do Gimnazjum w Odrzywole. Czas przejazdu po kiepskich drogach wynosi dla dzieci około 2,5 godziny dziennie. Niestety, gmina Odrzywół nie posiada warsztatów, mechaników czy nawet dobrego podjazdu. Najstarszy autobus - autosan, został zakupiony przez gminę w 1991 roku i ma już 18 lat. Z każdą awarią kierowcy muszą odprowadzać autobusy do stacji napraw w PKS Grójec. Na zakup nowych autobusów nie ma szans ze względu na brak środków finansowych.

- Gmina ma zamiar połączyć wybór firmy transportowej z organizacją komunikacji publicznej na terenach nadpilicznych - mówi Celina Pogorzała, sekretarz gminy Odrzywół.

Z 16 sołectw gminy Odrzy-wół komunikacja publiczna do-ciera tylko do 8 sołectw. W pozostałych mieszkańcy muszą sami organizować transport lub częściowo korzystać z autobusów gminnych, co nie zawsze jest możliwe. Pierwszeństwo w transporcie mają przecież dzieci. Oferent będzie miał obowiązek zatrudnić kierowców Urzędu Gminy.

Artykuł z „Echa Ziemi Przysuskiej" z dnia 26 maja 2009

MIĘDZYGMINNE STOWARZYSZENIE „WSZYSCY RAZEM" ROZPOCZYNA DZIAŁALNOŚĆ

W ubiegłym roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowało się Stowarzyszenie „Wszyscy Razem" zrzeszające osoby fizyczne i prawne z 5 gmin powiatu przysuskiego: Rusinowa, Gielniowa, Potworowa, Klwowa i Odrzywołu.

Stowarzyszenie powstało z inicjatywy Grzegorza Kraski Wójta Rusinowa, który namówił do współpracy wójtów z pozostałych gmin. Stowarzyszenie działa jako Lokalna Grupa Działania (LGD), mająca na celu uczestniczenie w unijnym programie LEADER. Stowarzyszenie już opracowało Lokalną Strategię Rozwoju dla obszaru objętego działaniem LGD. Prezesem Zarządu Stowarzyszenia został Jacek Mielczarski – Z-ca Wójta Gminy Potworów. Stowarzyszenie przeszło etap kwalifikacji i po podpisaniu umowy z Zarządem Województwa Mazowieckiego będzie realizować w ramach przyznanych środków, działania objęte Lokalną Strategią i zgodnie z założeniami programu LEADER.

Przewidywany budżet Stowarzyszenia wynosi ok. 3,2 mln. zł, które to środki będą mogły być przeznaczone m. in. na działania polegające na rozwoju funkcji turystycznej obszaru tych gmin, zachowanie dziedzictwa kulturowego wsi i przedsiębiorczość wiejską. Być może, pierwsze nabory projektów na te działania zostaną zrealizowane przez LGD jeszcze w tym roku.

(KK)

REGIONALNY PRZEGLĄD ORKIESTR DĘTYCH

31 maja 2009 roku w Gminnej Hali Sportowej w Odrzywole odbył się Regionalny Przegląd Orkiestr Dętych.

W przeglądzie wzięły udział orkiestry z Przysuchy, Potworowa i Odrzywołu.

Pierwsza zaprezentowała się Młodzieżowa Orkiestra Dęta z Przysuchy pod batutą pana Waldemara Cichawy. Zgromadzeni wysłuchali Poloneza z filmu „Pan Tadeusz", „My Way", koncertu fortepianowego Czajkowskiego na orkiestrę oraz utwory muzyki rozrywkowej.

Następnie w połączonym składzie zagrały Młodzieżowa Orkiestra Dęta z Potworowa i Młodzieżowa Orkiestra Dęta z Odrzywołu pod kierunkiem pana Marka Gapysa, prezentując takie utwory jak: „Sokoły", „Diana", „Y.M.C.A", czołówka z filmu „Janosik", „Orkiestry dęte".

Zakończenie koncertu zwieńczyła musztra paradna w wykonaniu Młodzieżowej Orkiestry Dętej z Przysuchy. (MG)

Szlak rowerowy w Gminie Odrzywół

Trzy gminy leżące nad rzeką Drzewiczką i Pilicą skrzyknęły się, aby wspólnie wybudować Ok.. 25 km szlak rowerowy. W dniu 25.03.2009 r. Wójtowie gmin Rusinów, Klwów i Odrzywół podpisali porozumienie o wspólnej budowie szlaku, a w części ścieżki rowerowej. Wcześniej tekst porozumienia parafowały Rady tych gmin.

Szlak zaczynałby się w Nieznamierowicach gm. Rusinów. Biegłby prawym brzegiem Drzewiczki przez Gminę Klwów, a następnie Odrzywół, Lipiny i Stanisławów prowadziłby nad Pilicę. Szlak zakończy się w Łęgonicach Małych. Po drodze zabytkowe kościoły w Nieznamierowicach, Odrzywole i Łęgonicach Małych, Izbę Pamięci ks. Jana Ziei i dr H. Spoczyńskiej w Lipinach, zabytkowa kapliczka św. Marii Magdaleny w Stanisławowie, Izba Regionalna w Myślakowicach i przepiękne tereny Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Pilicy i Drzewiczki oraz „NATURA 2000".

Koszty projektu zostaną przez gminy przeniesione proporcjonalnie do nakładów na danym obszarze gminy. Ze względu na to, że największy odcinek szlaku biegnie przez gminę Odrzywół, Wójt tej gminy będzie koordynował wszelkie przygotowania oraz starania o pozyskanie środków finansowych.

Wójtowie liczą, że realizacja projektu przyczyni się do popularyzacji tej części powiatu przysuskiego i do rozwoju turystyki w tym regionie. (rz)

ROZBUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ W GMINIE ODRZYWÓŁ

W sobotę, 7 lutego br. w Lipinach w Gminie Odrzywół, miała miejsce skromna, miła uroczystość symbolicznego oddania do użytku nowo wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej. Zakres robót był bardzo duży, jak na możliwości małej, wiejskiej gminy, jaką jest Gmina Odrzywół. Inwestycja kosztowała ponad 3,6 mln zł i obejmowała budowę kanalizacji w trzech sołectwach: Wysokinie, Cetniu i Lipinach.

W Lipinach do sieci zostanie podłączone osiedle szkolne Zespołu Szkół Ekonomicznych i budynek Warsztatów Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych. W wyniku zakończenia budowy do oczyszczalni ścieków w Odrzywole zostanie przyłączone ponad 14 km sieci i 5 przepompowni ścieków. Do rurociągu zostanie przyłączonych ponad 250 gospodarstw rolnych i domowych w 4 miejscowościach. Sieć odbierze ścieki od ponad 1200 osób, a wskaźnik dostępu do kanalizacji osiągnie 50% mieszkańców gminy.

Ścieki przyjmie gminna oczyszczalnia ścieków w Odrzywole. Przypomnijmy, że od 1999 r. do oczyszczalni ścieków zostało podłączone ponad 90% gospodarstw domowych w Odrzywole i wszystkie instytucje publiczne.

Budowa była realizowana na terenach cennych przyrodniczo – objętych ochroną w ramach NATURA 2000 i Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Drzewiczki. Rolnikom inwestycja umożliwi wypełnienie wymogów unijnych przy produkcji rolniczej.

Inwestycja została wsparta przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, reprezentowany przez byłego Dyrektora Oddziału Radomskiego Funduszu, a obecnego członka Rady Nadzorczej i zarazem radnego Sejmiku Województwa Mazowieckiego Bogumiła Ferensztajna. Dotację na pokrycie części kosztów budowy przekazał Samorząd Województwa Mazowieckiego, a część kosztów związanych z budową sieci w Lipinach na potrzeby osiedla szkolnego i WTZ poniósł Powiat Przysuski.

Marszałek Województwa Adam Struzik, w przesłanym liście gratulacyjnym podkreślił, że środki wydane na realizację tej inwestycji zostały wydane właściwie i z pożytkiem dla lokalnej społeczności.

W obecności m.in. Starosty Przysuskiego Mariana Niemirskiego, wójtów sąsiednich gmin, członków rad sołeckich, radnych i sołtysów, symbolicznego poświęcenia urządzeń dokonał Proboszcz Parafii Odrzywół ks. Adam Łukiewicz.

Do końca marca wszystkie instytucje i gospodarstwa z miejscowości skanalizowanych zostaną podłączone do kanalizacji.

Przewodniczący Rady Gminy Odrzywół, a zarazem nauczyciel ZSE w Lipinach, Stanisław Gapys uważa, że tak duża inwestycja choć wyczerpała finansowo gminę, była niezbędna. Gmina może pozyskać, tak jak przy poprzednim etapie, środki unijne na pokrycie części kosztów, albo uzyskać umorzenie części pożyczki w WFOŚ i GW. (rz)

dla 11 osób. Niestety cegielnia była obciążona długiem, który został wzięty do uruchomienia zakładu. Zadłużenie w kwocie 15.000 zł było rozłożone na 5 lat. Pozostałe przedsiębiorstwa były wolne od zadłużenia.

Ważną rolę w stymulowaniu stosunków gospodarczych w gminie spełniała założona w marcu 1926 r. Gminna Kasa Pożyczkowo-Oszczędnościowa, z kapitałem zakładowym-3000zł. Posiadała ona 124 wkłady członkowskie, przeciętny wkład wynosił 30 zł, łączna suma wkładów 3.753 zł. Udzieliła ona w ciągu pierwszych lat działalności 60 pożyczek, głównie dla okolicznych rolników. Przeciętna pożyczka wynosiła 326 zł

Mieszkańcy gminy i osady w okresie 20 letniej niepodległości na miarę możliwości angażowali się w życie polityczne regionu i kraju. Uczestniczono chętnie w wyborach parlamentarnych na przestrzeni całego okresu, frekwencja oscylowała ok. 70 %. Jeszcze większą aktywność wykazywała ludność w trakcie wyborów samorządowych. W 1939 roku frekwencja wyniosła ponad 80 %. Na 16 mandatów w Radzie Gminy wszystkie przypadły osobom narodowości polskiej; 13 osób wykonywało zawód rolnika, a 2 osoby były zatrudnione w przemyśle. Społeczność gminy żywo włączyła się też w walkę o niepodległość Polski w 1920 roku. Jej przedstawiciele walczyli z bolszewikami w armii regularnej, jak i w zaciągu ochotniczym. Ponadto, podobnie jak na terenie całego kraju, w Odrzywole utworzono Gminny Komitet Obrony Państwa. Tworzenie Komitetów było poprzedzone wiecami z mieszkańcami gminy, na którym przedstawiano tragiczną sytuację kraju i wzywano do ofiarności na rzecz obrony niepodległości. W jego skład wchodził wójt gminy jako przewodniczący, 2 delegatów rady gminnej, miejscowy proboszcz, przedstawiciel ziemiaństwa oraz reprezentant ludności żydowskiej. Komitet podjął współpracę z Powiatowym Komitetem Propagandy Pożyczki Państwowej w Opocznie, propagując wśród ludności wykup pożyczki i odnosząc na tym polu znaczne sukcesy.

W latach 30-tych w okresie wielkiego kryzysu, w dobie gwałtownej pauperyzacji mieszkańców, na terenie gminy, doszło do zaostrzenia konfliktów społecznych. Na tym tle można zrozumieć szczególną popularność ideologii narodowej, która przełożyła się na pozyskanie w ciągu kilku miesięcy 1935 roku kilkuset członków Stronnictwa Narodowego. Mieszkańcy z inicjatywy działaczy endeckich angażowali się w akcję bojkotu handlu żydowski. Antysemityzm zwolenników endecji wyrastał z nędzy i braku perspektyw poprawy sytuacji materialnej. Po jednej z takich akcji w listopadzie 1935 roku doszło do aresztowań przywódców obozu narodowego z terenu gminy. Wywołało to gwałtowną reakcję okolicznej ludności organizowanej przez endeków, jej nastroje były potęgowane kolportażem plotki, jakoby rzekomo Żydzi zamordowali ks. proboszcza Dębowskiego i porwali ks. Biskupa Pawła Kubickiego, który przybył do Odrzywołu na konferencje dekanalną. W celu uwolnienia działaczy politycznych i ochrony duchownych rankiem 29 listopada 1935r. zaczęła napływać ludność z Ossy, Brudzewic, Drzewicy, Domaszna, Żardek, Nieznamierowic, Kłonny, Klwowa, Rusinowa i innych. Pierwsze grupy dotarły już o 5.05. Wg źródeł policyjnych na przedpolach Odrzywołu zebrało się blisko 3 000 osób uzbrojonych w siekiery, widły, kłonice i sporadycznie broń palną. Wywiązała się strzelanina z policją. W jej wyniku zginęło na miejscu zajść lub później od ran 12 osób oraz 25 rannych z okolicznych wsi. Po tych wydarzeniach kilkuset chłopów ukrywało się w ponad tydzień w lasach, prowadząc formalną wojnę domową z policją. Policja do tłumienia zamieszek ściągnęła m. in. żandarmerię konną w sile 200 koni, tankietki, posiłki policyjne z całego województwa kieleckiego, Warszawy i Śląska, a do patrolowania okolicy samolot. W 1936 roku odbył się proces uczestników zajść. Akt oskarżenia postawiono wobec 20 osób, a 16 skazano.

Wrzesień 1939 r. i najazd hitlerowski przyniósł ciężkie walki w okolicy Odrzywołu.

Dalsze dzieje miasta od 1939 w następnym numerze kwartalnika.

Andrzej Gapys
Jerzy Gapys

Wspomnienie o Ojcu Janie Bartosie

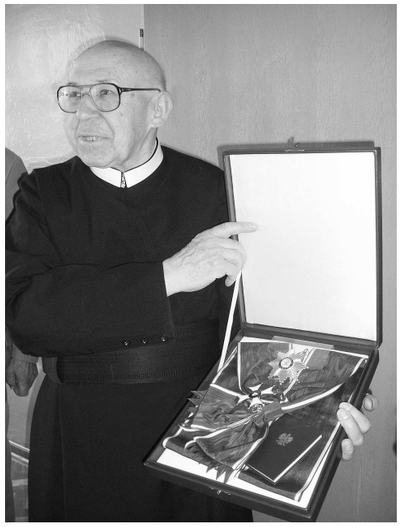

Ojciec Jan Bartos prezentuje Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski nadany pośmiertnie Ks. Janowi Ziei przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego w dniu 24.09.2006 r. w Warszawie

W dniu 6 sierpnia 2009 roku minęła pierwsza rocznica śmierci Ojca Jana Bartosa redemptorysty z Torunia, rodaka naszej Ziemi Odrzywolskiej. Urodził się 13 czerwca 1936 r. w Leśniczówce koło Różanny w gminie Odrzywół. Tam też uczęszczał do szkoły podstawowej. Następnie uczęszczał do szkoły metalowej w Nowym Mieście i Rawie Mazowieckiej. Po jej ukończeniu zgłosił się w 1954 r. do nowicjatu Redemptorystów w Braniewie, gdzie po jego ukończeniu złożył śluby zakonne. Studia filozoficzne i teologiczne odbywał w Tuchowie. W następnych latach pracował jako katecheta i misjonarz m.in. w Tuchowie, Szczecinku, Braniewie, Zamościu.

Od dzieciństwa O. Jan był pod duchowym wpływem ks. Jana Ziei, który był krewnym jego matki Stefanii z domu Kmieciak. Często się z nim spotykał i dużo rozmawiał o jego pracy w latach 1928-1939 w Pińsku na terenie dzisiejszej Białorusi. To właśnie pod pływem tych rozmów w sercu młodego misjonarza zrodziło się pragnienie niesienia duchowej i religijnej pomocy rodakom zamieszkałym na Wschodzie. Widział w tej posłudze realizację swojego misjonarskiego powołania i kontynuację dawnej pracy ks. Ziei.

Pierwszy raz wyjechał na Wschód z błogosławieństwem Prymasa Polski w1969 r. i odtąd jeździł tam regularnie na dwa, trzy miesiące w roku, udzielając w konspiracji posług religijnych, ryzykując niejednokrotnie swoja wolność, a niekiedy również życie. Zdekonspirowanie przez władze groziło mu wieloletnim więzieniem. Był jednym z pierwszych polskich kapłanów niosących tam pomoc. Bywał w Grodnie, Mińsku, Pińsku, Rydze, Lwowie, Wilnie, Leningradzie, Moskwie, Murmańsku i Kandałakszy (za kołem podbiegunowym).

W 1978 r. w Katyniu na mogiłach poległych, w obecności bliskich odprawił Mszę świętą - oczywiście w tajemnicy.

W latach 1987-1992 jawnie głosił na Białorusi misje i rekolekcje. Przez trzy lata mieszkał na stałe w Porzeczu i przez rok w Repli.

W latach 1993-1998 pracował oficjalnie jako proboszcz parafii Wołpa na Białorusi. Za swoją działalność na Wschodzie otrzymał wiele nagród i odznaczeń od organizacji i stowarzyszeń. Kiedy w 1998 r. nie otrzymał pozwolenia na stały pobyt od Urzędu do Spraw Religii powrócił do Torunia i pracował jako misjonarz w kraju, co jakiś czas jeździł na Wschód.

W ostatnich latach podjął trud upamiętnienia życia i pracy kapłańskiej wybitnego ks. Jana Ziei z Ossy. To jego zasługą były sympozja naukowe poświęcone ks. Ziei. Ostatnie odbyło się 18 maja 2008 w Ossie, rodzinnej miejscowości kapłana. Tam też O. Jan otworzył w 2007 r. Izbę Pamięci ks. Ziei, a następnie jej odział umieścił w Izbie Regionalnej w Myślakowicach. Pomagał również w wydawaniu kwartalnika poświęconego osobie ks. Jana „Przeszedł obok nas".

Śmierć misjonarz w Moskwie miała charakter symboliczny. W swojej książce „Misyjne drogi wśród rodaków na Wschodzie", opowiadając o swojej tęsknocie za pracą tam, napisał takie zdanie: „Powracam więc na Wschód jak okręt powraca do portu".

Zawsze to Ojciec Jan przyjeżdżał do nas , odwiedzał nas w domach, pracy, a nawet gdy trzeba było to i w szpitalu. Odprawiał wtedy Mszę Św, w Kościele w Łęgonicach Małych i w Odrzywole, odwiedzał cmentarze parafialne, lubił spotykać się z ludźmi i dużo z nimi rozmawiać. Był człowiekiem niezwykle energicznym, pracowitym, pełnym wiary , zapału do pracy i temu oddawał się bez reszty. Miał wielu przyjaciół, umiał zjednać sobie ludzi, którzy pomagali mu w wykonywani jego misji Na ostatnią drogę Ks. Jana Bartosa do Torunia zjechali się Jego ziomkowie, mieszkańcy nadpilicznych wsi Gminy Odrzywół

Ojciec Jana Bartos został pochowany w Toruniu w kwaterze Redemptorystów na cmentarzu położonym pomiędzy klasztorem, a siedzibą „Radia Maryja" .Pogrzeb odbył się 19 lipca 2008 roku . Ojca Jana Bartosa żegnali mieszkańcy Torunia, przyjaciele i słuchacze Radia Maryja, ziomkowie, ale najpiękniej pożegnał go kursowy kolega O . Stanisław Raczek pisząc i wygłaszając wiersz na cmentarzu przy trumnie zmarłego:

Słowa pożegnania O. Jana Bartosa

Znów jesteśmy Ojcze Janie
Koledzy kursowi razem
Stajemy na pożegnanie
Przy Twej trumnie przed ołtarzem
Tyle lat na przewodziłeś
Będąc kursowym seniorem
Stylem życia nam świeciłeś
Zawsze z dumą i honorem

Od lat wczesnych od młodości
Bogu cały się oddałeś
A przeróżne przeciwności
Hartem ducha pokonałeś
Z pięknej ziemi opoczyńskiej
Z małej wioski pochodziłeś
Co wiadome było wszystkim
Bo tym faktem się szczyciłeś

Wielkie były Twe pragnienia
Bardzo wzniosłe ideały
Pracowałeś bez wytchnienia
Oddając się pracy cały
Chciałeś być blisko z biednym
I choć zawsze skromnie żyłeś
Sposobami konkretnymi
Wszystkim z pomocą spieszyłeś
Twoją pasją apostolską
Byli ze Wschodu Rodacy
Budziłeś w nich dusze polską
Służąc im kapłańską pracą

Było w Tobie tyle żaru...
Wziąłeś go od księdza Ziei
Korzystałeś jak on z darów
By stać się świadkiem nadziei
Z wielką odwagą broniłeś
Wiary i ludzkiej godności
Patriotą wiernym byłeś
I apostołem trzeźwości
Nie pora by mówić więcej…
Wiec żegnaj nam Ojcze Janie
Kolego z rocznika święceń:
Żyj w pokoju – razem z Panem!

Opracowanie: ***Bogumiła Stępień, Andrzej Tomczyk***

Arcybiskup Zygmunt Zimowski honorowym obywatelem Gminy Odrzywół

Ks. Arcybiskup Zygmunt Zimowski przed tablicą poświęconą ks. J. Ziei w Ossie w maju 2007 r.

Na wniosek grupy radnych i Wójta Gminy Odrzywół, Rada Gminy w Odrzywole przyznała ks. arcybiskupowi Zygmuntowi Zimowskiemu tytuł Honorowego Obywatela Gminy Odrzywół. Uzasadnieniem wniosku była ponad 7-letnia praca duszpasterska ks. arcybiskupa i jego dzieło formacyjno-oświatowe. Jego Ekscelencja jako ordynariusz diecezji wielokrotnie odwiedzał Ziemię Odrzywolską. Życzliwością otaczał samorząd gminny i powiatowy. Był założycielem Ośrodka Edukacyjno-Charytatyw-nego Diecezji Radomskiej „Emaus" w Turnie koło Białobrzegów, w którym już gościła młodzież z gminy Odrzywół.

Diecezja radomska - mówi Wójt Gminy Marian Kmieciak - miała szczęście do ordynariuszy: ks. biskup Edward Materski, ks. biskup Jan Chrapek, a ostatnio ks. arcybiskup Zimowski. Wnioskując do Rady Gminy o podjęcie uchwały w sprawie honorowego obywatelstwa dla ks. arcybiskupa, pragnęliśmy wyrazić w ten sposób wdzięczność za jego duszpasterską pracę na rzecz naszej społeczności. (BK)

NOWE PRZEDSZKOLE W KAMIENNEJ WOLI

24 stycznia 2009r. otwarto pierwszy w gminie Oddział Przedszkolny dla dzieci od 3 do 5 lat działający przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Bohaterów Westerplatte w Odrzywole. Przedszkole powstało w budynku świetlicy wiejskiej w Kamiennej Woli. Mieści się tam już Centrum Kształcenia na Odległość na Wsi, świetlica dla młodzieży oraz ma tam swoją siedzibę Koło Gospodyń Wiejskich.

Do przedszkola uczęszcza 25 dzieci z terenu gminy. Całe nasze przedszkole jest wymalowane w ciepłe, wesołe kolory i ozdobione ślicznymi malunkami, zakupiono nowy sprzęt i zabawki.

Przedszkole czynne jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 7,30 do 15,05. Rodzice nie ponoszą żadnych kosztów utrzymania przedszkola, płacą tylko za wyżywienie. (JCh)